

Πνευματικὴ Οἰκοδομὴ

■ Θεομητορικὴ ἀναφορὰ στὸν ἀπόηχο τῶν Ἁγίων Θεοφανίων

«...ἰλιγγιᾷ δὲ νοῦς καὶ ὑπερκόσμιος,
ὕμνεϊν Σε Θεοτόκε...»

«Ἀπορεῖ πᾶσα γλῶσσα, εὐφημεῖν πρὸς ἀξίαν·
ἰλιγγιᾷ δὲ νοῦς καὶ ὑπερκόσμιος, ὕμνεϊν Σε Θεοτόκε·
ὁμως Ἀγαθὴ ὑπάρχουσα, τὴν πίστιν δέχου·
καὶ γὰρ τὸν πόθον οἶδας τὸν ἔνθεον ἡμῶν·
Σὺ γὰρ Χριστιανῶν εἶ Προστάτις,
Σὲ μεγαλύνομεν».

Ἦ Θεοτόκε, κάθε γλῶσσα, ἀνθρώπινη καὶ ἀγγελικὴ, ἀπορεῖ, εἶναι σὲ ἀμηχανία καὶ ἀδυνατεῖ νὰ ἐπαινέσῃ ἀξίως τὴν Θεομητορικὴ Μεγαλειότητά Σου· ἐπίσης, ἰλιγγιᾷ καὶ σκοτίζεται ὁ νοῦς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ὑπερκοσμίων Ἀγγέλων στὴν προσπάθεια νὰ Σὲ ὑμνήσῃ καὶ ἐγκωμιάσῃ· ὁμως Ἐσύ, ἡ Ὅποια εἶναι Ἀγαθὴ καὶ Φιλάνθρωπος Μητέρα τοῦ Θεοῦ, ἃς δεχθῆς τὴν πίστι καὶ ἐμπιστοσύνη μας στὸ Θεομητορικὸ Σου Πρόσωπο, διότι γνωρίζεις τὸν ἔνθεο καὶ ἱερὸ καὶ θερμὸ πόθο μας πρὸς Σέ, ὁ ὁποῖος μᾶς ὠθεῖ νὰ Σὲ μεγαλύνουμε, ἐφ' ὅσον Ἐσύ εἶσαι ἡ Προστάτις τῶν Χριστιανῶν.

Ὅσιου Νικοδήμου Ἀγιορείτου,
Ἑρμηνεία εἰς τὸν Εἰρμόν τῆς Ῥδῆς Θ'
τοῦ Κανόνος Α' τῶν Ἁγίων Θεοφανίων,
Ποιήματος τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Μελωδοῦ

Τὸ παρὸν Τροπάριον προσφωνεῖ ὁ Μελωδὸς εἰς τὴν Θεοτόκον· ὁθεν, ἐπιστρέφων πρὸς Αὐτήν, λέγει:

• **Ω** Θεοτόκε, κάθε **γλώσσα**, είτε τῶν ἀνθρώπων είτε τῶν Ἀγγέλων· λέγονται γὰρ καὶ «γλώσσαι τῶν Ἀγγέλων», ὅποια καὶ ἂν εἶναι αὐταί, καθὼς μαρτυρεῖ ὁ Παῦλος: «**Ἐ**ὰν ταῖς γλώσσαις τῶν Ἀγγέλων λαλῶ, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι» (Α΄ Κορινθ. ιγ' 1)· καὶ Ἀγγελικὴ καὶ ἀνθρωπίνη **γλώσσα** ἀπορεῖ, καὶ δὲν δύναται νὰ Σὲ ἐπαινέσῃ, Θεοτόκε, κατὰ τὴν ἀξίαν τῆς Θεομητορικῆς Σου Μεγαλειότητος.

• **Οὐ** μόνον δὲ ἡ **γλώσσα**, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ νοῦς, ἀπὸ τὸν ὁποῖον πηγάζει κάθε νόημα καὶ κάθε λόγος εἰς τὴν **γλώσσαν**, καὶ **νοῦς** ὄχι μόνον ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων, ὁ συνδεδεμένος σαρκὶ καὶ αἵματι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ ὑπερκόσμιος καὶ ἀπλοῦς, ὁποῖος εἶναι τῶν Σεραφίμ καὶ τῶν Χερουδίμ, καὶ οὗτος ἰλιγγιᾷ καὶ σκοτίζεται εἰς τὸ νὰ Σὲ ὑμνῇ καὶ νὰ Σὲ ἐγκωμιάσῃ, καὶ παθαίνει παρομοίως μὲ ἐκείνους, ὅπου βλέπουσι μὲν μέσα εἰς κἀνὲν μέγα καὶ ἀχανὲς πέλαγος, μὴ ἐμποροῦντες δὲ νὰ ἰδοῦν βαθυτέρον, σκοτίζονται κατὰ τὸν ἐγκέφαλον.

• **Ὅ**μως Ἐσὺ, Παρθένε, μὴ ἀποβλέψῃς εἰς τὴν ἀναξιότητα ἡμῶν τῶν ὑμνητῶν Σου, μηδὲ διὰ τοῦτο ἀποστραφῆς τοὺς ἰδικούς μας ὕμνους· ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ ἦσαι ἀγαθὴ καὶ τοῦ ὑπεραγάθου καὶ φιλανθρώπου Θεοῦ πανάγαθος καὶ φιλάνθρωπος Μήτηρ, δέχου τὴν πίστιν, μὲ τὴν ὁποῖαν Σοὶ προσφέρομεν τοὺς παρόντας ὕμνους· ἠξεύρεις γάρ, Δέσποινα, ἠξεύρεις τὸν ἔνθεον καὶ θεομότατον πόθον, τὸν ὁποῖον τρέφομεν εἰς τὰ ψυχὰς μας πρὸς τὴν Θεομητορικὴν Σου Μεγαλειότητα· διὰ τὸν ὁποῖον, εἰ καὶ ἀνάξιοι εἴμεθα, ἀποτολμῶμεν ὅμως νὰ Σὲ μεγαλύνωμεν· ἐπειδὴ Ἐσὺ εἶσαι ἡ Προστάτις τῶν Χριστιανῶν εἰς κάθε περίστασιν καὶ ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ καὶ ἐν τῇ μελλούσῃ.

* * *

Σχεδὸν τὸ νόημα τοῦ Εἰρμού τούτου ἐκθέτει καὶ ὁ τῆς Θεσσαλονίκης [Ἅγιος] Γρηγόριος, πανηγυρίζων εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου καὶ λέγων ἀπορητικῶς πρὸς αὐτήν:

«**Τ**ίς Σου τὸ θεαυγὲς κάλλος ὑπογράψει, Θεομητορ Παρθένε, λόγος; οὐ γάρ ἐστι τὰ Σὰ λογισμοῖς καὶ λόγοις ὀρίζειν· πάντα γὰρ ὑπερβαίνει καὶ νοῦν καὶ λόγον· ὑμνεῖν δ' ὅμως ἔξεστι, Σοῦ

φιλανθρώπως προσιεμένης· Σὺ γὰρ καὶ χαρί-
των ἀπασῶν χωρίον, καὶ πλήρωμα καλοκαγα-
θίας παντοίας, καὶ πίναξ, καὶ εἰκὼν ἔμψυχος
ἀγαθοῦ παντὸς καὶ χρηστότητος πάσης».

Ἔφη δὲ καὶ [Ἅγιος] ὁ Θεοφύλακτος Βουλγα-
ρίας ἐν τῷ εἰς τὰ Εἰσόδια Λόγῳ αὐτοῦ:

«Οἶμαι γάρ, εἴτινές εἰσιν Ἄγγέλων λόγοι, Μυ-
στηρίων θεῶν τφόντι Ἄγγελοι, μηδὲ τούτους
ἂν ἐφικέσθαι τῶν χαρίτων τῆς Θεομήτορος·

Ἔς γὰρ ἡ ἀγιωσύνη τὴν κτιστὴν πᾶσαν φύσιν ἐκδέβηκεν, οὐκ ἂν
λόγος κτίσματος ταύτην ἀξίως ὑμνήσαι δύναιτο».

